

Heide vertelt

nummer: 133

17 juli 2022

“Amalia die voor een dubbeltje geboren was”

Louis Verpraet en zijn echtgenote Irene bezorgden ons interessante informatie over een artikel dat zopas verschenen is in Nederland en een mooi verhaal bevat over Amalia Goossens. Zij was de vrouw van Hector Carlier, de bewoner en eigenaar van het landgoed Boterberg in Kalmthout.

Louis Verpraet schrijft hierover:

Reeds vele jaren ben ik lid van het Brabants landschap en lees steeds met veel aandacht hun tijdschrift “Tijdingen” waarin veel wetenswaardigheden over de streek tussen Bergen en op Zoom en Putte aan bod komen. In dit gebied hebben veel voorouders van mijn moeder geleefd en genealogisch is het voor mij zeer waardevol. In de laatste uitgave 2022-nr 1 werd mijn aandacht getrokken op bladzijde 39 door een speciale affiche over een boek geschreven door Eugène Jansen uit Ossendrecht: “over Amalia, die voor een dubbeltje geboren was”. Onmiddellijk viel mij te binnen dat dit een verhaal was over de familie Carlier en de Boterbergen. Ik schafte mij dat werkje, “Histories uit de Zuidwesthoek”, onmiddellijk aan. Het is het lezen meer dan waard! Even vermelden, de erfenis die boer Nelen te beurt viel, is meer dan verdiend; hij stond dag en nacht klaar, de dames knikten en hij was er. In “tijding” 2022-1, een uitgave van de “kroniek van Heemkundekring Het Zuidkwartier” wordt het boek als volgt beschreven: “Amalia die voor een

dubbeltje geboren was”. Het eerste gaat over Amalia Goossens uit Woensdrecht, dochter van Jan Goossens die na veel omzwervingen met zijn gezin café “Le Tigre Royal” in Mariaburg bij Kapellen exploiteerde. Het was een “rendez-vous-huis” met boven de trapruimte enkele slaapkamers. Het is niet duidelijk of zijn vier dochters voor het sekswerk ingezet werden. In elk geval kreeg de steenrijke bankier Hector Carlier honderd jaar geleden een relatie met één van de dochters, de dan 18-jarige Amalia. Ze trouwden en betrokken kasteel Boterberg in Kalmthout waar ze drie kinderen kregen. Eugène Jansen, de auteur van het artikel, beschrijft vervolgens hoe het verder met de familie gaat. Apotheose is het gevecht om de erfenis van 200 miljoen euro als de laatste ongetrouwde dochter van het echtpaar Carlier-Goossens in 2007 sterft. Nazaten van de familietak Goossens ontvingen een deel van de erfenis. Het meest opvallend was dat 80 miljoen euro toevalt aan de klusjesman op het kasteel, boer Pol Nelen uit Essen. Hoe dat mogelijk was lees je in het verhaal. Wie het boek zelf wil lezen kan dit aankopen bij “boekhandel Primera”, Niels Van Elzakker, Hof van Holland 2, 4631 VZ Hoogerheide, telefoon 0031 164-85 57 76. Mailadres: nielsvanelzakker@gmail.com, het boek kost 16 euro. (eventuele verzendingskosten 8 euro extra)

(op de foto het echtpaar Carlier)

Louis Verpraet wil het verhaal nog even duiden!

Even kort samengevat: het verhaal gaat over het huwelijk van een doodarm meisje, Amalia Goossens met Hector Carlier, een schatrijke industrieel. Wie waren de familie Gossens en de familie Carlier? Carlier kocht enorm veel grote domeinen en woonde met zijn gezin: Amalia, zijn vrouw, zijn twee dochters en één zoon op het kasteel "de Boterbergen". Dit sprookje zou echter kort na de oorlog eindigen. Hij kocht ook het domein "Mont Noir" aan. De eerste eigenaar had het deze naam gegeven. Frans was toen immers de voertaal van de elite. In de middeleeuwen heette de weg vanaf het station van Kalmthout tot aan de Korte Heuvelstraat en zo naar Nederlands Putte "den swarten Heuvel". Naast de Kastanjedreef loopt de Zwarte Beek en het vochtig weiland van "de Markgraaf" heette toen "het zwarte ven". Als er een turf-laag afgegraven werd, vond men onderaan een dunne zwarte laag. De naam "Mont Noir" heeft daar echter niets mee te maken. Volgens geschiedkundige, Jean Bastiaenssens, mij zegde, heeft hij een kadasterkaart gezien uit de buurt van het paviljoen, waarop twee grondplannen staan van grote gebouwen. Vanaf 1850 (ongeveer) werden deze gronden meerdere malen verkocht. Er lagen nergens verharde wegen. Verder heeft een boswachter van de familie Cogels mij ook twee foto's laten zien, opgenomen door fotograaf Hoelen, kort voor 1900 van die grote woningen. Vermoedelijk werden deze afgebroken door de Duitsers in de periode van 1914-1918, ofwel door Carlier na aankoop. Beter bekend is het gebouw dat bestemd was als paviljoen op de wereldtentoonstelling van Antwerpen of Brussel. De onderbouw ligt er nog als een puinhoop. De heer Carlier had in 1940 een vergunning om in de Boterbergen een mooie grote villa te bouwen. In 1941 werd er met het bouwen begonnen. Er kwam een constructie van twee haakse muren, zo'n 6 meter lang en ongeveer 3 meter hoog. Midden 1941, na de verovering van Noorwegen en Frankrijk door Duitsland, legde de bezetter beslag op alle bouwmaterialen om de Atlantic-wal te bouwen. De mooie villa van Carlier zou er nooit komen. Wie van de rasechte Kalmthoutenaren heeft nooit horen vertellen of weet waar de Boterbergen zijn, en wat er met Carlier en de Boterbergen gebeurd is? Hierover doen vele verhalen de ronde. Eugène Jansen uit Ossendrecht schreef nu hierover een mooi verhaal onder de titel: "Amalia die voor een dubbeltje geboren was".

(bijdrage van Louis Verpraet, Heidestatiestraat).

Vakantiemijmeringen!

Het is dinsdag 12 juli, 7u 's morgens. Ik bevind mij in de Kalmthoutse Heide ter hoogte van het Van Ganzenvan. Tijdens mijn wandeling naar deze plaats heb ik erg genoten van de zonnestralen die mij vergezelden op deze mooie zomerse morgen. "Ochtendstond heeft goud in de mond", deze leuze was vandaag zeker de waarheid. Aan de Kalmthoutenaren moet ik niet vertellen welke pracht er rondom mij te bekijken is. Toch stel ik mij de vraag: hoeveel Kalmthoutenaren zouden dit op het vroege morgenuur al eens gedaan hebben en genoten hebben van de stilte, het geluid van de vogels

en de pracht van deze immer mooie natuur. Bij mij was zo een ochtendwandeling ook al lang geleden. En eigenlijk moet het echte mooie nog komen de volgende maand wanneer de struikheide in bloei staat en de hei haar mooi purper tapijt uitrolt. Maar ik wil deze morgen wat meer zien en begeef mij iets verder naar de prachtige uitkijktoren om op dit vroege uur ook te kunnen genieten van de wijde omgeving. Ik klim naar boven en geniet op het hoogste platform van de mooie uitzichten, van de zonnestralen die de

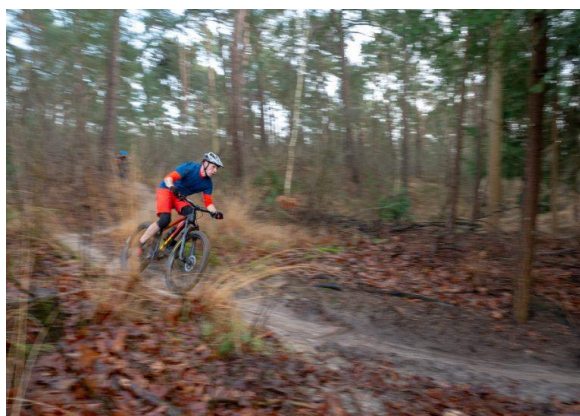
natuur kleur geven, van al die schoonheid. Op dat ogenblik kan mij alles gestolen worden, ik geniet van deze mooie momenten en denk bij mij zelf nog maar eens, dit zou ik meer moeten doen! Weer eens een zoveelste vaststelling dat we niet ver van huis moeten zijn om mooie dingen te bekijken en te genieten van zoveel moois! Na een kwartiertje daal ik terug al en wandel verder tot aan de

molensteen. De molensteen die er is gelegd in 1970 door de mensen van de Koninklijke vereniging voor Natuur- en Stedenschoon, met als opschrift op de steen een citaat van Cisero "met de natuur als gids onmogelijk te verdwalen". Ik zet mij op dit vroege morgenuur neer bij die steen en begin in mezelf wat te "mijmeren". Ik zelf draag sporten hoog in het vaandel en als lid van de sportraad ben ik ook al meer dan eens in discussie gegaan over het meer toegankelijk maken van de heide voor wat wij noemen natuur gebonden sporten: we denken dan aan mountainbike, schaatsen, paardrijden,

langlaufen, enz..., jarenlang hebben wij daar verschillende meningen over. Ik sta die morgen ook even stil bij een ander idee. Wat als destijds niemand was opgekomen voor het beschermen van dit gebied. Bij het schrijven van mijn boek "de Kalmthoutse GOUDEN sportgeschiedenis", wat in het najaar verschijnt, ben ik terecht gekomen bij plannen uit 1959 van de toenmalige burgemeester Pairon. Weliswaar ging het over plannen die hij had met de Withoefse Heide, het gedeelte dat er nu nog is tussen de Koningin Astridlaan, Max Temmerman, Putsesteenweg en Heibloemlaan, maar het waren wel verre gaande plannen. Moest dit zijn doorgedaan was Heide nog heel wat meer bewoond geweest en lag er middenin in dit gebied een prachtig recreatiedomein. Nu zou iedereen in koor zeggen, gelukkig dat dat niet is doorgedaan, maar in 1959 waren er nog heel wat andere ideeën. Gelukkig denk ik dan, was er ook de Koninklijke vereniging voor Natuur- en Stedenschoon die dat met lede ogen aanzag en de politiek op andere gedachte deed brengen. Deze vereniging, in 1910 opgericht, zorgde ervoor dat de Kalmthoutse Heide zelf in 1941 al beschermd werd als landschap en in 1964 erkent werd als "staatsreservaat". Op deze mooie zonnige morgen peins ik verder en wil ik voor mij zelf ontdekken of wij als fervent sportliefhebber in het verleden niet te veel wilden

kunnen in ons natuurreservaat. Even schiet er door mijn hoofd wat men momenteel aan de andere zijde van de heide aan het doen is onder de noemer "beheers werken". Ik denk dan terug aan de debatten die destijds zijn gevoerd met natuurliefhebbers, onder andere over het langlaufen, waarbij werd aangehaald dat de vegetatie zou beschadigd worden wanneer er aan langlaufen in de heide zou gedaan worden. Ik zie nu voor mijn ogen de zware machinerie waarmee de heide wordt omgewoeld in het kader van die

beheers werken. Wij noemen dit soms wel eens het vernielen van de natuur, de natuurbeheerders noemen dit werken om de natuur voor de toekomst te behouden. Ik wil hierover blijven nadenken en voor mij zelf uitmaken of natuur en sport op bepaalde momenten dan niet hand in hand zouden kunnen gaan en kom steeds tot een zelfde resultaat. Ja, het moet zeker kunnen onder voorwaarden. Wij hebben ooit onze vakantie doorgebracht in de Veluwe in Nederland. Je kan dit heidegebied zeker vergelijken met onze Kalmthoutse Heide en hebben ontdekt dat het daar prachtig is om op verharde paden door de natuur te fietsen en te wandelen. Ook daar zijn er gebieden waar mountainbikers hun sport kunnen beoefenen. Ik denk dan ook aan de vele besprekingen die er in de sportraad al zijn geweest om ook onder bepaalde voorwaarden het mountainbiken toe te laten door het heidelandschap maar die besprekingen draaien telkens uit op het creëren van een toer die niet echt door de heide gaat maar er ruim omheen plaatsheeft. En dan komt bij mij weer een

dilemma piepen. Ja, wat kan ik zoals nu genieten van deze mooie stilte, het geluid van de vogels, de rust in ons immer mooi gebied. Maar als de plaatselijke voetbalploeg de volgende weken, bij het begin van het seizoen, gaat lopen in groep op de bestaande paden dan moet dit ook kunnen? Eigenlijk mag dit niet, sporten in groep is verboden! Anderzijds... wat kwaad richten ze aan in ons reservaat met een toer te lopen over bestaande wegen. Ja, het is dubbel, de standpunten zullen verschillend blijven. Al 36 jaar ben ik lid van de gemeentelijke sportraad, jaarlijks voeren we toch wel een aantal besprekingen waarbij sporten in ons reservaat besproken wordt. Het zal een materie blijven waarbij weinig meer gaat veranderen. Wat wij als sportievelingen vinden, iets wat onder bepaalde voorwaarden moet kunnen, wimpelen natuurbeheerders weg. Het idee dat zij veelal voor ogen houden is dat het wel eens zou kunnen leiden tot intensief gebruik in plaats van gelegenheidsgebruik door onze inwoners. Anderzijds hebben wij, Kalmthoutenaren, in onze jeugd jaren geproefd van de mogelijkheden die dit gebied ons kan aanbieden, ook op sportief vlak.

En zo kom ik weer eens tot de conclusie dat onze meningen zullen blijven verschillen. Als sportieve inwoner zullen we sommige ambities een beetje moeten bijstellen, als natuurminnende Kalmthoutenaar moeten we ons reservaat koesteren! Waar is de gulden middenweg! Wanneer ik de Duitse weg verlaat en op de parking van de Vroente kom valt mijn oog op het monument met het afweergeschut erbij. Gelijk komt bij mij een vraag op: hoe moeten Oekraïners momenteel leven en omgaan met de oorlog die daar aan de gang is. Ook zij zullen ongetwijfeld mooie natuur bezitten maar er nu veel minder van kunnen genieten. Ik maak voor mijzelf uit

dat ik aan het "mijmeren" ben geweest over een luxeprobleem! Maar de geschiedenis leert ons nogmaals hoe alles op enkele maanden tijd kan veranderen?

Het is ondertussen 9u geworden, tijd om huiswaarts te wandelen en onderweg nog wat te genieten van de zonnestralen en onze prachtige wijk Heide. Nogmaals denkend aan het feit dat de Kalmthoutenaar toch fier mag zijn dat een dergelijk reservaat vlak bij zijn deur ligt en grotendeels vrij toegankelijk is. Thuis wacht een ontbijt met een lekker tasje koffie! Ook dit is vakantie!

(Louis)

Kermis in Kalmthout!

De jaarlijkse kermis van Kalmthout is gekoppeld aan de feestdag voor Sint Jacob (25 juli). De zondag voorafgaand aan deze feestdag is het in Kalmthout wat men noemt "de grote kermis". Al enkele jaren probeert men deze kermis nieuw leven in te blazen en daarvoor werkt men samen met de

evenementen-firma "4All bv party-rent". Naast de kermis worden er ook evenementen voorzien. Op zondag 24 juli is er een terras voorzien met het optreden van "The Clayroad Company", dit getalenteerde gezelschap neemt je mee naar de tijd waar ritmiek en harmonie samenvallen, net zoals de rootsmuziek vroeger werd gebracht. Op maandag is er eveneens een kermisterras en dinsdag 26 juli wordt de kermis afgesloten met een kermisterras en het optreden van "Dos Sonidos". Dos Sonidos is een akoestisch duo met een passie voor country en rock and roll.

Heide zegt het met Heiligen wee(r)tjes (Paul Witters)

Week 29 van 18 juli tot 24 2022

20 juli: Sint-Margriet: Sint-Margriet op 20 juli en Sint-Magdaleen op 22 juli, zijn twee gerenommeerde regeniconen. De spreuken die het over één van beide hebben voorspellen grote kans op regen. Misschien kan de “*drache nationale*” op onze Belgische nationale feestdag hierdoor verklaard worden.

“Sinte-Margriet pist in het riet, en geeft zes weken boerenverdriet.

“’t schone weer van Sint-Margriet, doet Medardus macht teniet. Maar regent ’t ook op Margriet, zes weken in ’t verschiet”

Naast regenwaarschuwingen is het rond Sint-Margriet ook tijd om de eerste oogst binnen te halen:

“Sint-Margriet brengt de eerst peer, daarna komen er meer”

“Als de eerste peer komt te Sint-Margriet, dan men overal de oogst beginnen ziet”

21 juli: Nationale feestdag van België

“Komen de hondsdagen (*) met veel regen, dan gaan we slechte tijden tegen”

(*) De “hondsdagen” komen eraan en dat is best een interessante tijd. Veelal is dit de warmste, maar ook de meest onstabiele periode van de zomer. Gemiddeld genomen klopt dit, vandaar dat ik voorzichtig ben met uitspraken. Soms kennen we ook de hoogste temperaturen in mei of juni, of

pas later in augustus of begin september. Niks is zo wisselvallig als het weer. Statistisch gezien klimt de thermometer het hoogst tussen 20 juli en 20 augustus. Afhankelijk van de bron vind je in de literatuur verschillende start en einddata terug schommelend tussen 18-19 juli en 19-20 augustus. De naam “hondsdagen” heeft alles te maken met de ster Sirius, de hoofdster uit het sterrenbeeld Grote Hond (Canis Major) die rond deze tijd geleidelijk aan

opnieuw zichtbaar wordt boven de horizon. Bij de Egyptenaren werd de hond aanbeden als een god. Samen met het verschijnen van Sirius aan de hemel, kwamen in het oude Egypte ook de vruchtbare overstromingen van de Nijl jaarlijks terug. Het begrip “hondsdagen” is via de Grieken en de Romeinen tot bij ons geraakt. Volgens de Griekse mythologie is Sirius de hond van Orion. Toen Orion stierf werd hij met zijn hond aan de hemel geplaatst. Oud bijgeloof vertelt dat honden in deze dagen uiterst gevoelig zijn voor de gevreesde ‘razernij’ (hondsdolheid). Voor dit volksgeloof moeten we terug gaan naar de tijd van de Romeinen. Zij offerden vaak een hond om vrij te blijven van hondsdolheid en andere kwalen, waarvoor men toen buitengewoon bevattelijk was. In de tijd van de hondsdagen de honden muilkorven, is vroeger in veel landen een gewoonte geweest. Uit verschillende gesprekken met oudere mensen, mensen die het leven op het platteland nog geproefd hebben in tijden van eenvoud en soberheid, blijkt dat de hondsdagen nog een ander probleem meebrachten. Etenswaaren en vooral melk waren in deze tijd extra vlug bedorven.

“Komen de hondsdagen met veel regen, dan gaan we slechte tijden tegen”

“Hondsdagen regen, magere zegen”

“Zijn de hondsdagen heet, laat ook de luiaard zweet”

Heide vertelt” is een tijdelijke uitgave, gestart als BIN-initiatief tijdens de corona-periode. Verschijnt wekelijks digitaal op zondagmorgen.

Redactie: Louis van den Buijs, Heidestatiestraat 58/bus1, 2920 Kalmthout. (0477/22.24.81).

Eerder verschenen krantjes zijn te raadplegen via de website www.binkalmthout.be

